Koncert „Wolne głosy” w ramach festiwalu Sztuka Źle Obecna

8.6.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

Biuro Wydarzeń Kulturalnych Instytutu Pamięci Narodowej zaprasza na koncert pt. Wolne głosy poświęcony twórczości Tadeusza Kasserna, Józefa Świdra i Henryka Mikołaja Góreckiego. Wydarzenie odbędzie się 20 czerwca 2026 r. o godz. 16.00 w Muzeum Zamoyskich w Kozłówce. Wstęp wolny.

Koncert w wykonaniu Chóru Akademickiego Politechniki Warszawskiej pod batutą Katarzyny Karbownik przypomni nie tylko o bogactwie polskiej muzyki chóralnej, ale także o trudnych relacjach artystów z komunistycznym aparatem władzy po II wojnie światowej.

Każdy ze wspomnianych wyżej kompozytorów na swój sposób doświadczył presji systemu próbującego podporządkować sztukę celom ideologicznym.

Tadeusz Kassern należał do twórców szczególnie dotkniętych przez politykę kulturalną Polski Ludowej. Jego muzyka, czerpiąca z nowoczesnych europejskich nurtów, nie wpisywała się w narzucone po 1949 roku zasady socrealizmu. Przebywając za granicą, zdecydował się nie wracać do kraju, co w oczach władz uczyniło go emigrantem politycznym. W rezultacie jego twórczość przez wiele lat pozostawała w Polsce marginalizowana i niemal nieobecna w życiu koncertowym.

Józef Świder – choć większą część kariery rozwijał już po okresie najostrzejszego stalinizmu – również funkcjonował w rzeczywistości, w której działalność artystyczna podlegała kontroli państwa. Twórcy związani z muzyką religijną i chóralną musieli nieustannie balansować między własnymi przekonaniami a oczekiwaniami władz. Świder konsekwentnie rozwijał repertuar oparty na humanistycznych i duchowych wartościach, zachowując niezależność wobec ideologicznych nacisków.

Najbardziej znanym przykładem konfliktu z oficjalną polityką kulturalną pozostaje Henryk Mikołaj Górecki. Jako przedstawiciel awangardy lat sześćdziesiątych sprzeciwiał się estetycznym ograniczeniom narzucanym przez państwo. Jego muzyka – odważna formalnie i głęboko zakorzeniona w tradycji religijnej – często budziła nieufność władz. Szczególnie wyraźne było to w okresach zaostrzenia polityki wobec Kościoła i środowisk niezależnych. Górecki wielokrotnie podkreślał prawo artysty do twórczej wolności, stając się symbolem niezależności polskiej kultury.

***

Festiwal **Sztuka Źle Obecna** – powołany do życia przez Biuro Wydarzeń Kulturalnych Instytutu Pamięci Narodowej – powstał z myślą o tym, by wydobyć z archiwów polskie niczym nieskrępowane artystyczne dziedzictwo trudnych lat powojennych.

Wydarzenie poświęcone jest twórcom wykluczonym i cenzurowanym przez władze komunistyczne w Polsce. Do ich grona zaliczamy artystów, którzy zdecydowali się na emigrację jako akt protestu wobec władz komunistycznych, ale także tych próbujących mimo trudności ideologicznych tworzyć nieskrępowaną sztukę w swojej Ojczyźnie.

.html